

אי אפשר לומר כך. **כי כשהוא** [המקרא] **אומר** בהמשך **"ולא יהיה מטר"**, הרי שיעצור ה' את המטר **אמור** כבר.

הא מה אני מקיים [אם כן, במה מתקיים ומתפרש המקרא] **"ועצר את השמים"** — על כרחך שהכוונה **מן העבים ומן הרוחות**.

אם כן, **קשיא** מה ששינינו שאין חייב להזכיר את הרוחות, משום שאין נעצרות, אהאי [על זה] ששנה רב יוסף: **"ועצר את השמים וכו' ומן הרוחות"**, שמשמע שרוחות אכן נעצרות!

וכן **קשיא** מה ששינינו שאין חייב להזכיר את העבים, משום שאין נעצרין, אהאי ששנה רב יוסף: **"ועצר את השמים מן העבים!"**

מתרצת הגמרא: **עבים אעבים** [מה שהקשינו

בענין עבים, שבמקום אחד משמע שנעצרים, ובמקום אחד משמע שאין נעצרים], **לא קשיא**.

כי **הא**, מה ששינינו שאין העבים נעצרים, מדובר **בחרפי**⁽¹¹²⁾. דהיינו, העבים הבכורות והמקדימות, הבאים לפני המטר, שהם אינם נעצרים.

ואילו **הא**, מה שאמר רב יוסף שנעצרים, היינו **באפלי**⁽¹¹³⁾, בעבים מאוחרים⁽¹¹⁴⁾, הבאים אחרי המטר⁽¹¹⁵⁾, שהם כן נעצרים⁽¹¹⁶⁾.

והיות ולא כל העבים נעצרים, לא חייבו חכמים להזכיר את העבים כלל⁽¹¹⁷⁾.

וכמו כן, **רוחות ארוחות** [מה שהקשינו בענין הרוחות, שבמקום אחד משמע שנעצרים ובמקום אחד משמע שאין

112. כלשון הכתוב [איוב כ ט ד] **"בימי חרפי"**. והיינו, בימי קדמותי [רש"י שם].

113. כלשון הכתוב [שמות לט ב] **"כי אפילות הנה"**. וכפירוש רש"י שם, דהיינו שהם מאוחרות. עיין שם.

114. העבים טובים לקרקע אף בלא הגשמים, כי אף שאין גשמים, מכל מקום הם מעמידים את הארץ בלחות, ואינה מתייבשת. **בעל הצרורות**.

115. הקשה השפת אמת, דא"כ לא מתבאר היטב המקרא **"ועצר את השמים ולא יהיה מטר"**, שהרי כיון שלא יהיה מטר — ממילא לא שייך העונש של מניעת ענני דבתר מיטרא! וכתב שיתכן שלכן מיאנו התוספות בפירוש רש"י.

וכתב שלפי רש"י צריך לומר שבאמת הם

שני עונשים זה אחרי זה. דהיינו, קודם כל יהיה העונש רק ממניעת העננים שאחר המטר. וכשמוסיפין לחטוא — ימנע כל המטר גם כן.

116. כך פירש רש"י. ותוספות פירשו, ש"חרפי" היינו בפירות המתבכרות. דהיינו, העבים הבאים בזמן הפירות המתבכרות — נעצרים. אבל "אפלי", העבים הבאים בזמן הפירות המאוחרות — אינם נעצרים. עיין שם. ובעל הצרורות כתב להיפך, שעננים שקודם המטר נעצרים לפעמים, ואילו שלאחר המטר — אינם נעצרים.

117. כך פירש רש"י. והקשה הגבורת ארי, הרי הגמרא להלן אומרת **"רוחות ארוחות לא קשיא, הא ברוח מצויה, הא ברוח שאינה מצויה"**. ומקשה הגמרא: רוח שאינה מצויה חזיא לבי דרי! ולפי ביאור רש"י בגמרא כאן, מה מקשה